

8. Task Force of the European Society of Cardiology and the North American Society of Pacing and Electrophysiology. Heart Rate Variability. Standards of measurements, Physiological Interpretation, and Clinical Use // Circulation. –1996. – Vol. 93. – P. 1043–1065

Єднак В.Д.

ФОРМИ ПОЛІТИЧНИХ ПРОТЕСТІВ НА ОЛІМПІЙСЬКИХ ІГРАХ

Тернопільський національний
педагогічний університет
ім.В.Гнатюка

Анотація. У публікації йде мова про форми впливу політики на спорт на прикладі історії олімпійських ігор, як найяскравішого і значущого спортивного змагання новітнього часу. Досліджено хронологію політичних протестів на Олімпійських іграх.

Annotation. The publication deals with the forms of political influence on sport, as an example of the history of the Olympic Games, as the most vivid and significant sporting event of modern times. The chronology of political protests at the Olympic Games is explored.

На початку ХХ століття використання Олімпійських ігор в політичних цілях носило більшою мірою епізодичний характер. У міру розширення олімпійського руху, завоювання авторитету і популярності МОК, спроби вирішувати політичні питання, чинячи тиск на МОК і олімпійський рух, стали катастрофічно збільшуватися. Досить часто політичні лідери різного рівня намагалися використати світові спортивні змагання в якості політичного майданчика використовуючи для цього різні форми політичного протесту. [1]

Мета дослідження: визначити форми політичного протесту, під час проведення Олімпійських ігор.

Завдання дослідження:

1. Визначити основні цілі та форми політичного протесту;
2. Дослідити хронологію політичних протестів на Олімпійських іграх.

Результати дослідження. Форми політичного протесту залежать від рівня ініціатора протесту і, відповідно, його можливостей впливати на ситуацію. В ході підготовки і проведення чергових Олімпійських ігор політичний протест може бути у формі відмови від дотримання норм, передбачених документами МОК, від участі в Іграх в цілому або в окремих змаганнях, церемоніях, а також від запрошення національних збірних на Ігри. Головним чином, причини протестів носять політичний характер, хоча іноді трапляються і неполітичні протести, а також протести, однозначна класифікація яких може служити предметом дискусій. Ініціатором протесту може виступати:

- міжнародне співтовариство в особі його авторитетних наднаціональних структур – ООН, МОК або інших міжнародних організацій;
- група союзних держав, зазвичай об'єднаних в формальний або неформальний військово-політичний блок;
- окрему державу, зазвичай представлену в олімпійському русі на рівні Національного олімпійського комітету (НОК);
- група спортсменів або окремих спортсменів в індивідуальному порядку.

Єдиної організаційної форми у політичних протестів не існує. Однак, за час проведення Ігор (з 1896 року) склалася певна практика вираження незгоди:

- незвична поведінка, що привертає увагу громадськості, політичний жест спортсмена на офіційних заходах Олімпіади;
- носіння на одязі певної символіки чи інша форма демонстрації, що має політичний підтекст;
- ігнорування будь-яких запропонованих протоколом Ігор заходів, церемоній, змагань, офіційних осіб;

- бойкот, тотальна неучасть в Олімпійських іграх, що припускає відкликання збірної або припинення її підготовки до Ігор;

- демонстративний вихід країни з міжнародного олімпійського руху.

Політичний протест під час підготовки або проведення Олімпійських ігор є одним із заходів серйозного морального тиску на країну-організатора Ігор, міжнародний олімпійський рух і світове співтовариство в цілому. Мета даних дій – донесення ініціаторами протесту своєї точки зору на політичні процеси та події, що представляються критично важливими. Це ефектний, але не обов'язково ефективний жест, не помітити який, в зв'язку з великим міжнародним значенням Олімпійських ігор, стає неможливо. За задумом організаторів протесту такий жест покликаний активізувати міжнародну дискусію, порушити світову громадську думку і з його допомогою впливати на владу, керівництво країни – об'єкт впливу. [2,4]

Політичний протест, пов'язаний з Іграми, може бути комбінованим і супроводжуватися іншими заходами, такими як економічні санкції, ембарго, політичне охолодження відносин з відповідною країною або країнами. Міжнародна ізоляція передбачена Статутом ООН як міра примусу без застосування збройних сил – і спортивні санкції знаходяться тут в загальному контексті. Навіть сама постановка питання про санкції, яка зроблена публічно, на досить високому політичному рівні і поширена ЗМІ, є дієвим заходом впливу на міжнародні відносини і світову політичну ситуацію.

Однак досвід політичних протестів показує, що ні в одному випадку ініціаторам не вдалося домогтися за допомогою такого радикального засобу всіх задекларованих цілей. Крім того, об'єкт впливу в багатьох випадках схильний вдаватися до дій у відповідь дзеркальним або асиметричним заходам з відповідним пропагандистським забезпеченням. В результаті кожен такий випадок зіткнення ідеологій і цивілізацій, на думку противників змішування олімпійського спорту і політики, неминуче завдає помітної шкоди самій ідеї олімпійського руху, закладеним в нього принципам міжнародного співробітництва, відкритості, глобалізації. Прихильники ж політичних протестів

на Олімпіадах відзначають, що великої шкоди олімпійському руху завдають не протести, а, навпаки, участь в Іграх, що проводяться при ігноруванні очевидних для значної частини світового співтовариства політичних проблем. В якості останніх зазвичай називаються тоталітаризм, обмеження свободи слова та інших прав людини, різні форми дискримінації, міжнародний тероризм та ін. На думку прихильників політичних протестів, проведення Олімпійських ігор в подібних випадках стає формою підтримки таких країн. [1,2,3

Єдиними жертвами бойкотів Олімпійських ігор – є атлети тих країн, які в Іграх участь не беруть.

Олімпійська хартія ще з середини 1960-х рр. забороняє під час Ігор будь-які прояви політичної, релігійної або расової нетерпимості. Важливо не допустити прояву будь-яких акцій протесту під час церемоній відкриття і закриття Ігор, а також церемоній нагородження. Є недопустимими спроби втягування спортсменів в політичні дебати.

Хронологія політичних протестів, висловлених під час проведення Олімпійських ігор або підготовки до них представлено в Таблиці 1.

Таблиця.1

Хронологія політичних протестів на Олімпійських іграх

Олімпійські ігри	Ініціатор	Причина	Прояв
1908 р. Лондон	Збірна Фінляндії	Заборона виступу під фінським прапором.	Йшла без прапора на параді відкриття.
	Збірна США	Відсутність американського прапора на параді відкриття	Не опустила прапор перед главою держави.
1920 р. Антверпен	МОК	Розв'язання першої світової війни	На Олімпійські ігри не були запрошена команда Німеччини та її країни-союзниці

1924 р. Париж	Збірна радянського Союзу	Членство в Червоному Спортінтерні (виконання вимог статуту).	Відмова від участі в Іграх.
1936 р. Берлін	МОК	Несумісність олімпійських принципів з фактом проведення Ігор в тоталітарній расистській державі.	Пропозиція про перенесення Ігор з Берліну в Барселону.
1940р. і 1944 р.	МОК	Друга Світова війна	Відміна ігор.
1952 р., Гельсінкі	Збірна НДР	Участь збірної Західної Німеччини.	Відмова від участі в Іграх.
1956 р. Мельбурн	Збірні Іспанії, Швейцарії, Нідерландів	Бойкот проти радянського вторгнення до Угорщини	Відмова від участі в Іграх.
	Угорщини	Відмова виступати під прапором Угорської Народної Республіки	На параді відкриття команда йшла під прапором Угорщини зразка 1918 р.
	Збірна КНР	Запрошення команди Тайваню як незалежної держави	Відмова від участі в Іграх.
	Збірні Єгипту, Іраку, Ліван і Камбоджі	Вторгнення Ізраїлю на Синайський півострів	Відмова від участі в Іграх.
1964 р. Токіо	МОК	За ініціативи Індонезії від участі в IV Азійських Іграх були відсторонені команди Ізраїлю і Тайваню.	Позбавлення повноважень олімпійський комітет Індонезії.

	МОК	Несумісність політики апартеїду і Олімпійської Хартії	Виключення ПАР з МОК
1968 р., Мехіко	Чехословацька гімнастка В.Чеславська	Протест проти введення радянських військ в Чехословаччину	На церемонії нагородження під час виконання гімну СРСР опустила голову і відвернулася.
	Американські легкоатлети Т.Сміт і Дж.Карлос	Протест проти расизму в США.	Намірене порушення олімпійської хартії (салютували Чорній владі під час національного гімну)
1972р., Мюнхен	Збірна США з баскетболу	Невірні суддівські рішення.	Відсутність на церемонії нагородження.
	Терористичне угруповання «Чорний вересень».	Боротьба Палестини з Ізраїлем.	Терористичний акт проти спортсменів Ізраїлю (вбито 11 чоловік).
1976р., Монреаль	Ірак, Гайана і 26 африканських країн.	Протест проти рішення МОК допустити до змагань Нову Зеландію (їхня команда з регбі виступила в Південній Африці, незважаючи на заклики МОН).	Відмова від участі в Іграх.
	Збірна Тайваню	Заборона офіційно називатись «збірна Китаю».	Відмова від участі в Іграх.

1980 р., Москва	Країни члени НАТО та їх союзники (всього 64 країни).	Введення радянських військ в Афганістан, переслідування радянських дисидентів, обмеження на виїзд євреїв з СРСР.	Відмова від участі в Іграх. Збірні Австралії, Голландії, Італії, Франції, Великобританії та деяких інших країн виступали не під державними прапорами, а під прапором МОК. У разі їх перемоги звучав не національний, а олімпійський гімн.
1984 р., Лос-Анджелес	Країни соціалістичного табору (крім Югославії та КНР).	Відмова організаторів надати гарантії безпеки спортсменам СРСР та інших країн членів Варшавського договору.	Відмова від участі в Іграх.
	Лівія та Іран.	Протест проти участі в Іграх Ізраїлю.	Відмова від участі в Іграх.
1988 р., Сеул	Північна Корея, Куба, Нікарагуа, Ефіопія	Відмова МОК провести частину змагань на території КНДР.	Відмова від участі в Іграх.
1992 р., Барселона	МОК	Розпад СРСР, СФРЮ.	Виступ спортсменів під олімпійським прапором.
2000 р., Сідней	Збірна Афганістану.	Теократичний режим Талібану заборонив спорт.	Відмова від участі в Іграх.
2004 р., Афіни	Іранський дзюдоїст Араш Мірсемаелі	Солідарність з народом Палестини.	Дискваліфікація внаслідок відмови боротись з представником Ізраїлю.

2008 р., Пекін	Правозахисні групи.	Протест проти репресій влади Китаю в Тібеті. Підтримка авторитарних режимів Судану, КНДР, М'янми і Зімбабве.	Багаторазові спроби загасити вогонь та заклики до бойкоту Ігор.
	Збірна команда Грузії.	Війна в Осетії.	Спроба покинути Ігри.
2010 р., Ванкувер	Група «Мережа опору Олімпіаді».	Захист земельних прав канадських індіанців, допомога безхатькам Ванкувера.	Спроба зриву відправки агітаційного поїзду Spirit Train; спроба зупинити «Олімпійський годинник»; викрадення олімпійського прапора зі щогли в центрі міста.
2014 р., Сочі	США, НОК Грузії	Вторгнення Росії в Грузію.	Пропозиція перенести Ігри з Росії.
	Українська гірськолижниця Б.Мацьоцька	Солідарність з борцями на барикадах Майдану (після жорстоких сутичок).	Відмова від продовження виступів на Іграх.
2018 р., Пхенчхан	МОК	Допінговий скандал із зловживання препаратом спортсменами з Росії.	Допуск до Олімпіади окремих ("чистих") російських спортсменів. Заборон на державний прапор та виконання національного гімну Росії.

Отже, можна зробити **ВИСНОВОК**, що політичний протест застосовувався в олімпійському русі майже з початку виникнення останнього. Основними формами протесту є: незвична поведінка, носіння на одязі певної символіки, бойкот, ігнорування будь-яких запропонованих протоколом Ігор заходів.

Незважаючи на спроби дистанціювати спорт від політики, Олімпійські ігри були і залишаються ареною де робляться спроби демонстрації своїх політичних намірів.

Список літератури:

1. Ключник Р. М. Олімпійський рух та політичний протест [Текст] / Освіта і наука в умовах глобальних трансформацій. Матеріали Всеукраїнської наукової конференції. 24-25 листопада 2017 р., м. Дніпро. Частина II. / Наук. ред. О.Ю. Висоцький. – Дніпро: СПД «Охотнік», 2017. – С. 15-17. Режим доступу: <http://ir.duan.edu.ua/handle/123456789/1305>
2. <https://p.dw.com/p/1Jc8N>
3. <https://nv.ua/ukr/opinion/sen/koli-politika-staje-sportom-z-istoriji-olimpijskikh-ihor-2450831.html>
4. <https://yarodom.livejournal.com/965901.html>

Іваненко Г. О.

ОЛІМПІЙСЬКА ОСВІТА В РОБОТІ ОСВІТНІХ ЗАКЛАДІВ ГАЛУЗІ «ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ»

Київський університет імені Бориса Грінченка

Анотація. *Визначені шляхи впровадження олімпійської освіти у профільні заклади вищої освіти України. У дослідженні брали участь 30 респондентів, які є студентами профільних закладів вищої освіти за спеціальністю «Фізична культура і спорт». Встановлено, що питання з олімпійської освіти у закладах вищої освіти, у переважній більшості, розглядаються*